

SZENTES ÉS VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel.
Előfizetési ár:
negyedévre 1 frt 25 kr., fél évre 2 frt 50 kr., egész évre 5 frt.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca, Pollák ház,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyílt-téri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt árjegyzék szerint számít fel.

A magyar ipar.

Az országgházban folyó költségvetési vitának egyik legörvendetesebb mozzanata volt, a kereskedelemügyi tárca előirányzatának tárgyalása. Örvendetes volt pedig különösen azért, mert újabb adatokat szolgáltatott ahhoz a jelenséghez, hogy az iparfejlesztés jelszava nyilvános életünkben ismét tért hódít és az érdeklődés egyre szélesebb körökben, egyre erőteljesebben fordul ipari érdekeink felé.

A fentemlített tárca költségvetésének tárgyalását mondhatni egészen az iparfejlesztés kérdései foglalták le, azok a kérdések, amelyek néhány éven át meglehetősen mostoha elbánságban szoktak részesülni. Ha ennek szimptomatikus jelenséget tulajdonítunk: alighanem közel járunk az igazsághoz.

Ugy tetszik ugyanis, csakugyan újabb lendületet kapott nálunk az iparfejlesztés ügye; úgy tetszik, feltámadni készül az a nagy népszerűség, amely negyedszázaddal ezelőtt megindult ipari mozgalmainknak eleven erejét kölcsönözte és amelynek közgazdasági életünk átalakításában, annyira akadály, annyi balsiker és félben maradt üdvös kezdés mellett is oly jelentékeny része volt.

Hogy a magyar törvényhozó testületben is megnyilatkozott ennek az általános érdeklődésnek az újraéledése: annak a jelentőségét nem kell éppen túlbecsülni.

Egy-két tartalmas felszólalást leszámítva, meglehetősen a felszínen mozgott az egész vita és talán éppen a legfontosabb kérdéseket mellőzte azok közül, amelyeket — iparfejlesztésről szólván — legalább érinteni kellett volna a törvényhozók tanácsában.

Nem is igen lelkesülhet senki, a magyar ipar igaz barátja azért a lázékony húzódozásért, mellyel a honatyák óvatosan elkerültek — a vita folyamán minden legkiseb célzást is arról: milyen helyzetet teremt majdán iparunknak az új kiegyezés és igaz-e vajon, hogy ipari termékeinket egy kaptafára akarják húzni a közszállítósoknál nyújtott kedvezmények dolgaiban Ausztria ipari termékeivel? szóval — a politikai háttért teljesen mellőzték és mi sem kívánjuk ezt itt szóvá tenni, mert lapunknak erre jogosultsága nincsen és mert — ha jögnék volna is hozzá — elhaló szó volna amit mondunk, a pusztában. Hiszen a vita véget ért és túlhaladt dolog e fölött rekriminálni.

Hangzottak azonban e vita folyamán igen szép általános igazságok az ipari és kereskedelmi érdekeink felkarolásának szükségességéről; olvashattunk többé-kevésbé alapos fejtegetéseket a gyáriparnak a kézműiparhoz való viszonyáról; az ipari hitel szervezéséről, az ipartörvény szükségességé vált revíziójáról, az iparoktatás emeléséről stb.; — de iparunk életbevágó kérdéseit, halálos veszedelmeit még csak mellékesen sem érintette senki.

Örvendetes mindamellett, hogy általános érdeklődés mutatkozott az iparfejlesztés szükséges volta iránt, örvendetes, hogy a vita nem mult el a nélkül, hogy visszhangja ne támadt volna keretében a társadalmi tevékenység egészséges irányzatának, amely új erővel tör az iparfejlesztés erőteljes felkarolására.

Szinte gondviselésszerű találkozása az események fejlődésének, hogy nálunk éppen most kontakozik ki társadalmi téren hatalmas arányokban egy nagyszabású akció, mely szinte szédületesen szép kilátást nyit meg a jövőbe néző szemünk előtt és amely első lépései után már is a siker biztató jeleivel kecsegtet.

Arról a mozgalomról szólnunk, melyet az országos iparegyesület indított meg új iparágak meghonosítására és a kezdetlegesség állapotában levő többféle iparágainknak nagyobb arányokban való kifejtésére.

Egy szerencsés gondolatból fakadt ez az egész mozgalom; abból a gondolatból, hogy a kereskedelmi forgalomnak azokat az iparcikket, amelyeket kereskedelmünk eddig kizárólag vagy legalább is túlnyomó részben a külföldről hozott be, iparkodjunk itthon meghonosítani a kereskedelem segítségével.

Amint ez köztudomású, az iparegyesület ankétuszerű tanácskozásokat folytat, a kereskedelmi testületekkel szövetkezve, a meghonosítandó iparágak kipuhatolására és a meghonosítás módjainak kifürkészésére. E tanácskozások felderítő munkájának máris becses eredményei vannak. És van ezenkívül egy eléggé meg nem becsülhető pozitív eredményük, mely a legmerészebb reményeket is túlszárnyalja: a külföldi érdekelt közvélemény és a külföldi tőke eddig nem tapasztalt és nem is remélt nagy érdeklődéssel fordul az iparegyesület mozgalma felé és szinte Európaszerte észlelhetően megmozdult a vállalkozó szellem, hogy nagyszabású iparvállalatokat, eddig itt nem létezett iparágakat teremtsen Magyarországon.

latokat, eddig itt nem létezett iparágakat teremtsen Magyarországon.

Es a magyar üzletvilág is hatalmas lelkesedéssel, egyhangú helyesléssel karolta fel az iparegyesületből kiindult kezdeményezést és ez a mozgalom értékes voltának a legfenyesebb igazolása, a siker legbiztosabb jele. Azt tanúsítja ez a lelkes helyeslés, hogy ipari életünk újra születésére — nagy idők óta végre olyan mozgalom kezdődött, mely gyökeréig egészséges, amely gyakorlati eszközökkel, gyakorlati eredmények és nem elméletek, nem jelszavak után indul.

És még egy nagy biztosítékát látjuk a mozgalom sikerének: a függetlenségében. Mert ennek a mozgalomnak az alapjainak távol van attól, hogy az államtól kérjen, az államtól várjon mindent.

Iparágakat akar teremteni függetlenül az úgvnevezett iparpolitikától. És mert így van, talán képesítve, talán hivatva lesz arra is, hogy legyőzze, hogy megkorrigálja az eddigi baklövéseket.

Ebben a derék mozgalomban biztosabb és biztatóbb jelenséget látjuk az ipari érdekeink iránt való érdeklődésnek, mint a lefolyt költségvetési vitában. Mert ez talán szimptomá, de a már határozott eredmény.

Szocialista mozgolódások. Az ország csaknem minden részéből nap-napra szenzációs híreket hoznak a lapok a szocialista munkásmozgalomról, melyek nem egy helyen véres összeütközésekre is vezettek már a szocialista tömeg és a csendőrség közt, sőt emberaldozatokat is követeltek.

Szabolcsban ezek a mozgalmak immár olyan fenyegető jellegűek, hogy a vármegyéből deputáció ment fel a kormányhoz, védelmet keresni és kérni a megsértett jogrendnek, a fenyegetett személy és vagyonbiztonságnak és véres összeütközések voltak a nép meg a hatalom közt a Bácskában, túl a Dunán Somogyországban, meg több helyütt, mert — mint valami kórságos ragadó testi járvány, azonképen harapódik tovább és tovább az erkölcsi nyavalya is és terjed mind szélesebb gyűrűben a szocializmus szenvedélytűzelő tana.

Csodatatos ilyen viszonyok közt, hogy a szűkebb értelemben vett magyar Alföldön: Csongrád, Csanád és Békés vármegyékben, hol pedig legkorábban mutatkozott a mezei munkás-szocializmus és ahol 1—2 év előtt nem egy községben szintén véres összeütközések voltak a nekitűzelt szocialista tömegek és az államhatalom közt — ez idét alig ver valamelyes hullámok a munkáskérdés, a

szocializmus és innen alig-alig hallani egy-egy mozgolódás hírt.

Ez a — kétségtelenül feltűnő jelenség egyfelől mindenesetre azt bizonyítja, hogy az egész szocializmus, a mai kiforratlan formájában valóságosan olyan járványos nyavalya, amelyen — mint a gyerekeknek a fogzáson, minden vidék munkásképeit át kell esnie és a melynek első tüzes rohamán a vidékünk már szerencsésen átesvén, itt már a megcsittulás, a lázmentesség állapotához jutottunk el; míg az ország más vidékein most dühöng az első fellépés mérgével e járvány; — de jelenti másfelől azt is, hogy a magyar Alföld tisztán magyar munkásképeiben sokkal több az önbecszeret, sokkal erőteljesebb a magyar faji tulajdonság: a langoló hazaszeretet, semhogy magát egész önfeledten dobja a nemzetközi munkás-szocializmus karjaiba; jelenti azt is, hogy józan munkásképek értelmű erje felfogni képes a zavargás veszedelmét, felfogni képes azt, hogy azokból sem rea, sem a közre jó nem harulhat, haszon ki nem üthető és így — ha a nekihevíülés első pillanataiban talán kissé elragadtatja is magát: hamar bekövetkezik és felülkerekedik nála a józan belátás, mely higgadságra, arra int és tanít, hogy az erőszak nem igen alkalmas fegyver akár valamely jog akar valamely anyagi előny kivívására, mert az mindig ellentétlásra ingerel.

Különösen a szentesi, de általában véve a megyénkbeli munkásokat tünteti ki előnyösen ez az okos, józan belátás és éppen azért — mert ilyenek ismerjük munkás népünket, ilyenek a gazdaságjainkat is — nem igen aggasztanak bennünket az ország egyéb vidékeiről érkező rémes hírek a szocialisták és a rendőrhatalom közt folyt véres összecsúszásokról.

Mi nem tartunk tőle, hogy ebből nálunk ilyen véres tusakra kerüljön valaha sor és éppen ezért fölöslegesnek is tartjuk nálunk azokat az aggasztó hatósági óvintézkedéseket, amelyek jök és alkalmasak lehetnek a nemzetiségi vidékeken, a buta, értelmetlen, erkölcsseiben is vad munkástömegekkel szemben, de nemcsak kihívóztettek, hanem talán egyenesen kihívók nálunk, a mi józan, értelmes munkásainkkal szemben.

A múlt vasárnapon is kitunt munkásképek az az értelmes volta, amikor a délután 2 órára összehívott gyűlésüket a város-haza udvarán nem tartották meg, — nem ugyan azért, amit a Szentesi Lap ír, mintha tanácskozásuk szabadságát érezték volna a város udvarán és nem magantelken feszélyezve, hiszen még a doktor-kartell is megfűrték a tanácskozás programjában, aminek pedig bizonyosan semmi köze nincsen a szocialista tanáchoz; — hanem, mert a kellemetlen sáros időt nem tartották alkalmasnak arra, hogy híveiket a csatákban sanjargassák. Éaért osztott szét czúttal a gyűlés, ezt kifejezetten hangoztatták azzal, hogy legközelebb nem kongresszust, de népgyűlést tartanak és a hatóság okosan cselekednék, ha — az idegen izgatásokat kizárva — a helybeli munkásokat ebben nem feszélyezné.

Ujtások a jbiróságok ügykezelésében.

A f. évi január hóban egy igazságügyi miniszteri rendelet jelent meg, mely a járásbíróóságok eddigi munkásságába egészen új rendet akar behozni, nevezetesen megtdjudjuk

a rendeletből, hogy az ujtások célja: a járásbíróóságoknál felgyülemelő óriási munkahalmaz lebirásának megkönnyítése.

A rendelet két részre osztja az ügykezelésben szándékolt változtatásokat és pedig:

1. A járásbíróóságoknál minden működő bíró mellé külön jegyzői irodát állít fel, ami egyértelmű a segédhivatalok decentralizálásával.

2. Az egy hét alatt beérkezett összes sommas kereseteknek lehetőleg egy napra való kifizését írja elő.

Mind a két rendeleti intézkedés nagy változásokat, az ügyvitelnek mondhatni teljes átalakulását jelenti és — mint már említettük — a felhalmozódó munkaanyag könnyebb lebirását, tehát üdvös célt kíván szolgálni.

A nélkül, hogy a gyakorlati tapasztalat úgy is mutatkozó eredményeinket elbe vagni akaránk, vagy kétségbe vonránk az igazságügyminiszterium jóakaratói célszát, — szükséges mégis, hogy a jogszolgáltatást kereső közönség általános érdekében bizonyos magyarázatokkal kísérjük a célzott ujtásokat.

A külön decentralizált jegyzői irodák felállítását elvben nem igen lehet kárkoztatni. Szép dolog ez nagyon így elmeletben, hogy minden bíró a maga ügyiratait a saját hatáskörében segédkezeltje és a feleknek ne kelljen órákat vesztegetniük például az irattárakban, ahol a legcsekélyebb eljárás gyakran fél délelőtöt is elvett tőlük. Ismétljük — elméletben szép és tetszetős dolog ez. A gyakorlati kivethetőség tekintetében azonban kevés üdvöset várunk ettől az ujtástól.

Mert először is: mikor fog az amúgy is túlságosan igénybevett bíró a segédkezéssel foglalkozni, mikor gyakran a kurenciát és a tárgyalást is alig győzi.

Másodszor meg, ha a bíró a segédkezéshöz egy új hivatalnokot kap maga mellé: honnan veszi az igazságügyminiszter egyszerre az a sok szükséges és rutinos segédet? Mert csak jól képzett segédszemélyt mellett várható némi eredmény az intézkedésektől, főleg ha azt is figyelembe vesszük, hogy — mint már megjegyeztük — a bírónak kevés ideje jut a jegyzői iroda teendőire felügyelni.

Tartani lehet tőle, hogy ebből az ujtásból nagyobb marakodás lesz mint volt eddig, különösen ha az átmeneti időnek azok a körülményeit tekintetere méitatjuk, hogy a régi, folyamatosan levő ügyeket a régi eljárás, az ujtánon kerülőket pedig az új eljárás szerint fog kezelni kelleni. És ismétljük meggyőződésünket, hogy csak némileg is kielégítő eredmény pusztan úgy várható, ha nagy körültekintéssel és nem kímélve semmi költséget, szervezik és állítják be egyszerre a szükséges segédszemélyzeti kart az egész vonalon.

Ha pedig kétkedéssel vagyunk a rendelet első intézkedésével szemben, a közönség érdekében határozottan ellene kell nyilatkoznunk a másodiknak, mely azt írja elő, hogy a bíró lehetőleg egy hatnapra tűzze ki az egy hét alatt beérkezett összes sommas ügyeket. E hatnapon vegye föl a makacságot, a szünetelő ügyeket tegye ad akta, az egyezségeket foglalja írásba, az érdemben tárgyalandó ügyeket pedig halassza — bizonytalan terminusra.

Egy kis gyakorlati példával lehet a legjobban szemléltethetővé tenni ennek az intézkedésnek a lehetetlen voltát.

Egy járásbíróáságnál az egyik bíró próbát tett arra nézve: milyenek lesznek az ilyen határnapok?

Talán csak 30—40 beérkezett ügyet tűzött ki, de — szörnyűség volt az a látvány, melyet a bíróság e napon nyújtott.

Először is ki kellett a feleket egytől egyig utasítani, mert csak a jogi képviselőik fértek be — úgy ahogy — a terembe. A bíró már 9 órákor emlegette a 11 órákor bekövetkezendő türehtetlen levegőt, amelyről, mint valami fertőző járványos nyavalyáról írtóztalt beszélt.

Az ügyvédek azt hangoztatták, hogy czentül minden fiskálisnak háromszor annyi

ügyvédbojtárra lesz szüksége mint eddig, mert mire arra kerül, hogy egy makacsági ügyben a bíró a költségeket megállapítsa, a kilenc óras terminusból dél lesz. Egy 22 frtos sommas ügyben tehát egész délelőtöt ott tölthet a drágán fizetett ügyvédjelölt vagy maga a fiskális.

Az érdemben tárgyalandó ügyeket esetleg már 10 órára újabb határidőre tűzheti ki a bíró; de azért a kifizésért a felek egy tárgyalás díját kénytelenek a vizsgálóbíróknak fizetni és e mellett a halasztást is tűrni.

Íme, ezek voltak a próba nevezetesebb eredményei. Sem a járásbíróóságok helyiségei, sem a felek, sem az ügyvédek érdeke ezt az ujtást meg nem tűri. A bírót idegesség fogják tenni az ujtások, talán betegge is akárhányat; a feleknek felesleges költséget okoznak és dacára ennek az ügyvédek érdekeit is sértik.

Es meg kell még jegyeznünk, hogy valamely kis eredmény esetleges elérése is csak úgy volna képzelhető az ujtásoknál, ha erre helyiségek és személyzet dolgában, a behozások percétől be volnánk rendezve. Így csak zavart, kellemetlenséget és elégtelenséget fognak azok szülni.

Az első intézkedésből ezek szerint csak nagy körültekintés és áldozat arán válhatik valami; a második azonban — halva született.

Ujdonságok.

Szentes, 1898, február 10.

— Személyi hír. Vadnay Andor dr. főispán ma — néhány napi itthon tartózkodása, haza érkezik a fővárosból.

— Varmegyei műtépités. A f. hó 8-án délelőt bontották fel az alispáni hivatalban, a szentes-vásárhelyi törvényhatósági műüt építési vállalatára beérkezett zárt ajánlatokat. Összesen 9 ajánlatot adtak be, ezek közt kettőt a szentesi átkelesi szakasznak folytatólagosan aszfaltmakadással való kiépítésére. Legdrágább volt a magyar aszfaltipar részvénytársaságé, mely 60.311 frt 14 kr.-ért ajánkozott az ütépitésre. A hazai aszfaltipar részvénytársaság már 58992 frt 74 kr-ra mérsekelte az ajánlatát; a legolcsóbb volt azonban R ó h e i m Náthán budapesti vállalkozó, aki az átkelesi szakaszt korláti bazalt kockaköböl, a külterületi szakaszt pedig borossebesi granitból ajánkozott — az előbbi tiszai homokgyáiba fektetve — 47.651 frt 18 kr.-ért, tehát a költségvetésben előirányzott összegből 4 és egynegyed százalékot engedve, oly feltétellel kiépíteni, hogy a földmunkát a mindszenti, külön ajánlatot benyújtott munkásokkal kötelek, az általuk ajánlatukban kikötött árösszegért elvégeztetni. Ajánlatot tettek még: a kis-sebesi granitkőbánya társaság 14 százalék felfizetéssel, Braun József 1 százaléki árengedménnyel és mások. Mint legelőnyösebb ajánlatot tevővel, az alispán a szerződést R ó h e i m Náthánnal kötötte meg, akivel szemben a szerződésbe bevételt a kikötés, hogy a földmunkát T ó h János és társai mindszenti munkásokkal kötelek, 3849 frt 83 kr-ért végezteni, illetőleg elvállalata adni, akik 5% árengedménnyel tettek — a fentebbi pausalösszegben ajánlatot. A nevezett munkások ovadékat visszatartják és kereseti kimutatásai összegét, a vállalkozó vállalati összege terhére, mindenkor közzetellenül a varmegyei pénztárból fizetik ki. Ilymódon dicseretes körültekintéssel gondoskodott az alispán a munkások anyagi érdekeinek szigorú megóvásáról. — A varmegyei műtépitésekről lévén szó, megemlítjük, hogy a szentes-aradi útszakasz átdolgozott terveit az államépitési hivatal betérjesztette a varmegyére, honnan azokat — felülbírlás

végét — a kereskedelemügyi minisztériumhoz küldik fel.

— **Gazdasági szakelőadások.** A csongrád-megyei gazdasági egyesület által rendezett téli gazdasági szakelőadások ciklusában eddig-élé kétségtelenül a legérdekesebb, mert gazdáinknak legtöbb gyakorlati tapasztalást nyújtó előadás a f. hó 6-ki volt, mikor is — mint ezt előre jeleztük — T a r y István várm. I. aljegyző ismertette népszerű formában a mezőrendőri törvényt, felülvén annak minden rendelkezését a kihágásokig. Talán nagyot is markolt az előadó, mikor az ismertetés keretében a közbirtokosságra vonatkozó intézkedéseket is belevonta, de nagy szakudassal és — ami fő — érdekes formában kezelte a tárgyat és mindvégig lekötötte a vármegyeház nagytermét csakem egészen megtöltő hallgatóság figyelmét annyira, hogy kitartottak mellette egészen végig, csaknem déli harangszóig. Ekkor fejezte be T a r y, a figyelmes közönség lelkes éjénzése mellett előadása első ciklusát és a f. hó 13-án, vasárnap délelőtt 10 órakor fogja át folytatni, ugyancsak a vármegyeház nagytermében, ismertetővén ezúttal a mezőrendőri törvény legáltalánosabb érdekű részét, a kihágásokról szólót, melyet nagyon érdemes lesz minden gazdaembernek — okulás kedvéért — meghallgatnia.

— **Gyermekhalál.** Lapunk legutóbbi számban adtunk hírt arról a nagy szerencsétlenségről, mely N o v o b á c z k y Győző gazd. tanácsnok családi tűzhelyét sújtotta két éves fiacskájának, egy meggyújtott gyufaszálból keletkezett szobai tűzszedelelem alkalmával történt súlyos megsebesülésében és kifejezést is adtunk a reményünknek, hogy a gondviselés talán meg fogja kímélni a szegény szülőket fájdalmasabb szenvedéstől, mint amilyent nekik kicsi kedvencüknek súlyos égési sebei a nélkül is okoztak. A gondviselés útjai azonban kifürkészhetetlenek, — a mi reményesgünk se teljesedhet be és a kis N o v o b á c z k y Ernő gyöngye teste nem volt képes lebirni a szenvedett égési sebek okozta kínos betegséget: artatlan lelke el-visszavagyokozott a teremőhöz, a f. hó 7-én meghalt a kis gyermek, örökre megszabadulva minden földi kintől. Temetése tegnap délután 2 órakor volt a Betlehem-úti gyászhatól. A temetésen ott volt nagy közönség mely részvéte adjon enyhülést és vigaszt a bánatos szülők mély fájdalomára.

— **Az ideji főszorosás,** a hadkiegészítő parancsnokságtól a vármegyéhez érkezett hivatalos átiratok szerint, a következő időben fog vármegyénkben megtartani: a tisztinnenki sorozó járásban Dorosmon március 9-től bezárólag 12-ig, a csongrádi járásban Csongrádon március 14-től bezárólag 17-ig, a tisztántúli sorozójárasban Mindszenten április 25-én 26-án, Szentesen pedig április 28, 29 és 30-án.

— **Botrány a templomban.** Bizony ez vármegyénkben, Csongrádon történt, az ottani katolikus templomban. Hogy H e g y i páter reverendáját kiakoboltották a paróchiáról és a s z e n t férfit ezt olybá tüntette fel, mint ellenzéki voltáért elszenvedett omártíromságát, ezen a csongrádi szent aszsonyok végtelenül fellázadának, miért is A g ó c s félegyházi esperes pbeában — püspöki rendeleter, a múlt vasárnapon átutazott Csongrádra, hogy ott aznap a templomi szószékéről hirdesse ki az esztergomi érseki szenteszék ítéletét, melyből aztán megértheti vala mindenki, hogy - miért csapták hát ki H e g y i t a diszes tisztből. S p e r l i n g kaplán akarta a kismise alkalmakor ezt a kihirdetést teljesíteni, de a templomban volt vénasszonyok pokoli lármát csaptak és szóhoz se engedték jutni; nemkülönbön járt D r e x

ler kaplán is, aki pedig a csongrádi nép-nél nagy kegyben áll, mert a nagymisekor, ahogy az ítélet kihirdetésébe fogott, őt is leterkolták a nekiilveült csongrádi amazónok, akik így takaros botrányokat csináltak istennek szent hajlékában.

— **Egy havi vasútjövdelem.** A magyar királyi államvasúttaktól most érkezett le Csongrád vármegyéhez és Szentes városához, mint vasút-tulajdonosokhoz a vasútjaik mult évi október havi tisztja jövdeleméről szóló kimutatás. E szerint a szentes-vásárhelyi érdekeltés októberi tisztja bevétele 2699 frt, a szentesi pedig 1780 frt volt.

— **Életveszélyes fenyegetés.** A II. tized 495. szám alatt lakó G a r a i János és felesége B e r c z e l i Zsuzsanna, a velük egy házban lakó T ö r ö k Sándor úján, még januárban egy névtelen levelet kaptak, mely a legocsmányabb szidalmak közt fenyegeti meg őket azzal, hogy az tisztany állítólagos r o n t á s á é r t, amely a fenyegetők egy társát kárhóztatta volna kinos testi szenvedésre, — rajtuk fognak törni és kipuhtatják lakásukból még a csesemőt is, hogy ott senki elő ne maradjon. Akkor a megfenyegetett házaspár nem sok ügyet vetett a névtelen fenyegetésre; a f. hó hetedikén este azonban rájuk törték S o l t i Imre, K o v á c s k a Sándor, K e r e k e s Imre és S e r k e d i Ferencz, utóbbi az állítólag meg r o n t o t t t és nekikészíttek, végrehajtani a levelebeli fenyegetést, amiben csak az akadályozta meg őket, hogy G a r a i é k n a k éppen vendégük volt, akinek segítségével a vakmerő támadókat sikerült lakásukból kiszorítani. Most aztán feljelentést tettek a nevezettek ellen, kik közül K e r e k e s Imre kézírására vall a levél, — a halálos fenyegetés miatt és kéri szigorú megbüntetésüket, ami nem is marad el.

— **Batyushál.** Ma este lesz az evangélikus jótékony négyévti batyushája a kaszinó termében. Egészen családias jellegű, szükre zart körű mulatság lesz ez, amellyben meghívót is korlátolt számban küldtek szét; — de aztán bizonyosan annál kedélyesebb, annál fesztelenebb is. A meghívottak közül nem igen marad el senki e vigalomról, mely így előreláthatóan litogatottság dolgában is egyike lesz az ideji rövid farsangi évadunk legsikerültebb mulatságainak.

— **Gondatlan anya.** Szomorú kimitatás lehetne készíteni a gondatlanságból okozott gyermekölésekről. Elszomorító statisztika volna ez, mert hiszen pusztán a szegedi büntető törvényszék előtt is évenként legalább 100 olyan bűnügy nyer befejezést, mikor a szülők éltelük gyermeke halálaért. A napokban is foglalkozott a törvényszék ilyen esettel. Kisteleken történt ez. Király Ferencné mosasközben a földön fejejtette a maróhiggal telt bögret és harmadfél éves kislánya ivott a gyilkos folyadékából, mire másnapra kelvén, szörnyű kínok közt meghalt. A törvényszék a gondatlan anyát ezért négy napi fogházra ítélte el.

— **Helytartásítás.** Lapunk mult vasárnapj számának hírdetési rovatában tévesen állt a S z e g e d i T a k a r é p é n z t a r t a r meghívójában, hogy a közgyűlés a f. hó 21-én tartaték meg, mert e pénzintézet a f. hó 20-án fogja rendez éves közgyűlést megtartani.

— **Mulatság a szomszédban.** Mindszentén, az ottani iparosok és kereskedők köre, saját könyvtára javára zartkörű tancvigalmat rendez a f. hó 19-én, a körhelyiségekben, 60 krajcar belépődíjjal. Ahogy mindszenti levelezőnk írja, a közönség nagy érdeklődés mutatkozik e mulatság iránt és a szomszédos Szegvárról, meg a pusztai községekből is vannak vendégeket, úgy, hogy a mulatság rendkívül jó sikerűnek ígérkezik. A jó célra való tekintettel, a redőzéség szívesen fogad fölülfizetéseket és azokat hirlapilag fogja azokat nyugtáznai.

— **Halálos rugás.** K o r b i c z Dénes valahonnan a külföldről került el Szentesre és hosszabb ideje tartózkodik itten. Hogy kivel volt összétűzése — semmi nyoma a rendőri iratok közt, — az azonban bizonyos,

hogy valaki megrugta a szerencsétlent, még pedig véletlenül olyan erővel és olyan vezedelmesen, hogy e rugás következtében meghalt. Elhalálózása a kórházban történt, ahol a főorvos a hulláját — eltemettetése előtt — felboncolta.

— **Toivaj suhancok.** V i n c z e János és P a p Flórián csongrádi suhancok barátságot tartottak egy gyógyszerári szolgálval és ez a barátság olyan szoros bűnszövetség volt, hogy egy ízben — a gyógyszerészék távollétében, a nevezett két suhanc beszámolt a kerítésen a házba, előkereste a lakás kulcsait és oda behatolva, egy tájékpárt és szivarkákat loptak el. A két jómadár fölött a napokban itél a szegedi kir. törvényszék és — mert a tolvajlás elkövetésekor még nem töltötték be a 16 ik életévüket, — mindkettőt egy-egy hónapra fogházzal sújtotta.

— **Bitang csikó.** A városi bitangalkoban egy csikó van bitangáságban, mely a magát igazoló jogos tulajdonos ugyanott átvethet,

— **Rövid rendőri hírek.** Tilos koldulás miatt tartóztatta le tegap a rendőrség V a j d a János kiskunhalasi illetőségű csavargó pin-cérelényét és 48 órai elzárásra ítélte. Az ítélet kiállása után hazatoloncolják a nevezett illetősége helyére. Molnar Antal szentesi illetőségű szabólegény a vásárhelyi rendőrség tegnap kénszerűtlevelel küldte haza a szomszéd városból.

Selyem damaszt 75 król

14 frt 65 krig méterenként, — valamint fekete, fehér és szines Henneberg-selyem 45 król 14 frt 65 krig méterenként — a legdivatosabb szövet, szin és mintázalban. **Privát fogyasztókölcs postábr** és vámentesen valamint hához szállítva, — mintaké pedig postafordultával küldenek, **Henneberg G. (cs. és k. udvari szállító) selyemgyárai Zürichben.** Magyar levelezés. Svájczba kétszeres leveleljegy ragasztandó. 5

Meghívás.

A szentesi iparos-íjjak önképző-köre 1898 év február hó 20-ik napján, délután 12 órakor saját helyiségében évi rendes közgyűlést tart, melyre az önképző kör tagjai tisztelettel meghívom. T á r g y s o r o z a t :

1. Elnöki évi jelentés.
2. Pénztárnok évi jelentése.
3. Zárszámadás megvizsgálásáról bizottság jelentése.
4. Jövő évi költségvetés megállapítása.
5. Indítványok tárgyalása.
6. Az alapszabályok netán szükségességé vált módosítása.
7. Jövő évi számadás megvizsgálására bizottság kiküldése.
8. Az egylet tisztviselőinek egy évre való megválasztása.
9. Jegyzőkönyv hitelesítése.

Szentes. 1898. febr. hó.

Rácz Zsigmond elnök.

Közönet-nyilvánítás.

Imádott kicsi fiunk elhunya feletti részvétükért — egyébként kénytelenek lévén — ez úton monduk halás közönetet mindazoknak; kik megrendítő szerencsétlenségünkben, soha nem szűnő fájdalomk nyhítéséhez, megjelenésükkel hozzájárulni oly szívesek voltak.

N o v o b á c z k y Győző és családja.

Nyilvános közönet.

Kedves kötelességet teljesitek, amidőn mindazoknak, akik a C s o n g r á d m e g y e i T ö r t é n e l m i és Régészeti Társulat múzeumát — a megalkulás óta lefolyt 8 hó alatt — beces adományokkal gazdagítani szívesek voltak, — itt a nyilvánosság előtt is a Társulat nevében köszönetet mondok, közölve neveiket és adományaiknak számát, egybefoglalva az érem, régiség, könyv, okmány, kép és néprajzi tárgak részére juttatott tárgyakat.

Adományaikkal éltek értek el, mert mid-egyike megerősítéseiül szolgált azon alapnak, amely alap reménységül és buzdításul szolgáljon mindazoknak, akik ez alapa az épületet vannak hívva emelni.

Az adakozók nevei és az adományok száma: Csonka Pál 12, P. Tóth János 8, Biró László (tanonc) 1, Bartha Sándor 7,

Munkácsy Jenő 3, Herzog József 9, ifj. Tóth Károly 4, Borbély Lajos 3, Nimmerfróh Józsefné (Bpest) 8, Praznovszky Albert 7, Zoó János 1, Sáfán Balint 1, Sághy Pál 15, ifj. Récey Gábor 5, Gulyás Balint (Kszmárton) 1, ifj. Piti József (Teés) 1, Tarnóczky József 2, Jordán Zsigmond 1, Hunyady Sándor 7, Bugyi Ferenc 25, Pácz Mihály 1, ifj. Gombos György 4, Schvarecz Samu 2, Mácsay Rozi 1, Kamocsai Mihály 2, Strasser Sándor 3, Buzi Sándor 1, Vargha Lajos 1, Szvaton József 4, ifj. Jordán Zsigmond 2, Németh Sándor 2, Mezibrőczky Ignác 8, Szamosközi Balint 7, Busa János 3, Radimeczky Antal 1, Csallány Gábor 375, Kovács Erzsike 1, Radimeczky Ilonka 2, Nagy József (gazdálkodó) 3, Szabó Ilonka 1, Pap István 4, Lénárt Juszina 6, Lővei János 6, Kosztká Károly 9, Csala Imre 3, Kiss István 2, Varga Imre 1, Kohn Gáspár 7, ifj. Szegei Imre 2, Gajda György (Szegevár) 1, Ternay György 9, Sághy Lázár (Szegevár) 30, Tóth Károly 9, Deak Pál (Szegevár) 1, Rozgonyi László (Szegevár) 1, Piti Péter (Szegevár) 15, Orosz János (Szegevár) 1, Bartucz András (Szegevár) 5, Bécsi Sándor (Szegevár) 49, Böszörményi Jenő 3, Orozsi András 1, Müller Pál (Hm.-Vasárhely) 3, Holuska Pál 1, Csallány Lajos (Bpest) 1, Ladányi Julianna (M.-Berény) 1, Tary Daniel (Gyoma) 1, Bakonyi Kálmán 2, Gál Mihály (Mako) 2, Török István (Mako) 1, Szent Mihályné (Hm.-Vasárhely) 2, Vincze Mihály (Hm.-Vasárhely) 1, Rácz Pál (Mártély) 6, Haasz Aranka (Mindszent) 1, Nagy Gyula 2, Fenyvesi Imre 1, Kúti Ferenc 7, Hoffer József 21, Kún Péter 9, F. Nagy Sándor 1, (Vége köv.)

Irodalom.

A **Vasárnapi Újság** február 6-iki száma 16 képpel és a következő tartalommal jelent meg: **«A magyar királyi földtani intézet»** (képpel). — **«Diogenes»** Költemény. Endrői Sándortól. — **«Följegyzések az 1848/49-iki magyar szabadságharczról.»** Egy taborkari honvédtisztától; (Roskovics Ignác rajzai). — **Regénytar: «Hányan vagyunk még?»** Elbeszélés. Irta Jokai Mór (Goró Lajos rajzai). — **«A francia zászló.»** Verne Gyula új regénye (a francia kiadás eredeti illusztrációival). — **«A budai Ruczváros bontása»** (képpel). — **«A émetek Kínában»** (képekkel). — **«Spanyolországi levelek egy tekintetűrészre.»** Irta Deli. (képekkel). — **«Csonkai levelek és költeménye.»** Közl. Noszloyi Tivadar. — **«A körben.»** Szívós Bélától (Janityk Matyás rajzai). — **«A kőbányai Szent-László templom»** (képpel). — **«Lechner Ödön»** (arczképpel). Paur Gézától. — **«Kopicsi Juliska»** (képekkel). Amerikai fényképek után). Irodalom és művészet; Közintézetek és ctyeltek, Sakkjáték, Képtalány, egyveleg, stb. rendes heti rovatok.

KÖZGAZDASÁG

A méhészet története.

Irta: s a csongrádmezei gazdasági egylet által, Szentesen rendezett téli tanfolyam 2-ik előadásán felolvasta: **Fabian Tóth István.**

(Folyt. és vége.)

A méh földrajzi elterjedése majdnem oly nagy területet ölel fel, mint amekkorát az ember a földtekén elfoglal, mert az északi és déli sarkvidékeket kivéve mindenütt található a földgömbön. Így Európa északi részén a 61. fokig; Svéd- és Norvégországban 64 fokig; Grönlandban pedig egészen a 70^o-ad fokig — tehát mintegy 2700 kilométerre északi irányban — tenyésznek méhek.

Mexikóba mintegy 360 évvel ezelőtt vitették be a méh, cserébe pulyka, dohány, kukorica és krumpliórt, mert ezen produktumokat meg onnan kaptuk. Észak-Amerikába pedig — Kentucki államba — 1780-ban Herrod ezredes importált egy kaptár méhet; Közép-Amerikában 1853-ban ugyancsak egy katonatiszt honosította meg a méhészetet — egy kaptár méhvel kezdvén el a méhészkedés. Az első években oly kapos volt ott a méh, hogy péld. egy hagyaték elárverése alkalmával Patrik őrnagy két kaptár méhért 215 dollárért vett meg, mely a mi pénzünk-

ben 462 frt 25 krt tesz ki. De nem hiába karolták az amerikaiak úgy fel a méhészet ügyét, mert jelenben maga Észak-Amerika több mézet és viasz produkál, mint az ó-világ összevéve.

Ausztráliába 1862 évi szeptember hóban importáltatott a méh először s jelenleg már az egész földrészen el van terjedve.

Kultur népeknél, vagy ahol már a művelődésnek erősebb nyoma látszik, a méhészet is fejlettebb, mint a félvad és egészen vad népeknél: így egész Európában, Amerikában s itt különösen az egyesült államokban, Perziában, Japánban, Abissiniában és Fok-földön Afrika déli csúcsán jobban kultiváltatik az, mint a műveletlen népeknél. Az egészen vad népek pedig a mézet is csak úgy böngészik a faodúkból, sziklaüregekből, mint a gyümölcsöt a faról.

A mi a tenger színe feletti magasságot illeti, hogy ebben az irányban mennyire lehetnek fel a méhek, az a klimatikus viszonyoktól függ. Így hazánkban 1000 méter magasságban még jól tenyésznek és természetesen rajzás útján szaporodnak; 1200 méter magasságban már csak mesterséges szaporítás útján tarthatók fenn, de még mindig haszonnal tenyészthetők; Svájcban és Franciaországban 1500 méter magasban is jól tenyésznek, míg Lengyel és Németországban már csak 5—600 mtr. magasságban tudnak megélni. A gyűjtő méhek azonban Magyarországon 1600, Svájcban 4000, Észak-Amerikában pedig 4210 méter magasságig is felkalandoznak táplálék-gyűjtés végett. S mivel Közép-Európában nyáron at minden 200 méternyi emelkedésnél 1 R. fokkal csökken a hőmérsék: úgy 18—30 R. fok melegnek kell a tenger szín felett lenni, hogy egyes méhek az említett magasságig — a hol akkor már csak 7—10 fok meleg van — veszély nélkül feljuthassanak.

A mi a méhek színeit illeti: a világos szürkétől a sötét barnáig váltakozó színben fordulnak elő a földtekén. Általában azonban északon sötétebb, délen pedig — a melegebb kalima alatt — világosabb színűek. Csak felső-Olaszországnak, ezen — a természeti szépségekkel különben is oly pazarul felruházott paradicsomkertnek juttot e tekintetben is kivétel: aranyárga mezbe öltöztetvén a természet az ottani méheket. Ezen — olasz méh néven ismert — királyi öltönyű méhek még abban is különböznek a többi méhfajtától, hogy a szárasra kevésbé hajlandók, mint barnabb rokonai.

Általában pedig a méhek szúrás hajlamát illetőleg konstatalta van, hogy minél lejjebb megyünk déli irányban, illetve minél inkább közeledünk az egyenlítőhöz: a méhek szúrás hajlama annál inkább ki van fejlődve.

A vefák állása és a mezőgazdasági állapot 1898. évi február 1-én, a földművelés-

ügyi m. kir. miniszteriumhoz az állandó gazdasági tudósítoktól beérkezett jelentések alapján, a következők:

Január havában nagyobbára száraz és hideg időjárás uralkodott; de a hó vége felé megváltozott az idő s azóta kisebb-nagyobb csapadék mellett állandóan enyhe és borús időjárás uralkodik. Január hó végén az országban erős vihar is volt s helyenkint, főképp a homoki vetéseknek ártott. Általában azonban az őszi vetések türethetőn állanak, mert az enyhe időjárás és eső folytán az őszi vetés későn vetett magvak is elég jól kikeltek; kivételképeznek azok a vidékek, a hol férges és főkép az egerek jelentékeny kárt okoznak az elvetett magvakban. Sajnos, hogy az enyhe és hótakaró nélküli télben az egerek és férges is nagyobbára jól kiteltek és így már most joggal aggodnának a gazdák a vetések sorsa miatt. De aggodnának a korán bekövetkezett tavaszi időjárás miatt is, félvén az esetleg sok kárt okozható késői fagyoktól. A gazdasági munkálatok a föld gazdának kioldadásával és az esőzések következtében keletkezett nagy sár miatt most nagyobbára szünetelnek és csak szórványosan folyik a trágyatergetés, szántás és vetés munkája a homokos talajon. Jéghordásra január hava kedvező volt. Takarmány-neműek nem hiányoztak s csupán csak az alomszalma hiányát észlelik több helyen. Néhol azonban a mult esztendői takarmányt, melynek táperje a nyári sok esőzés folytán a rendesenl csekélyebb, kifogásolják a gazdák, mert a jószág e gyengébb minőségű takarmánytól nem hizik oly jól, mint más esztendőben, a mikor a termés minőségileg jól sikerült. Különbö az állattalomány, a sertések és juhok kivételével, eddig jó kondícióban telet.

Lapfoglalónos és felelős-szerkesztő: **Dr. MATÉFFY FERENC**
Táraszerkesztő: **BÁNYALVI LAJOS.**

16-6

III.

A BENSON-féle fapasz

következő betegségeknek és bántalmaknál használható állandó sikerrel: csipő fájás, idegfájdalom, helybeli eszű, hátszagotás, hágyöngesség, hátgerinc bántalma, hűrgyűrt, asztma, megráduulások, idegbántalmak, az izületek bémása stb. A hatás bámulatos, közvetlen és tartós.

1 darab ára 60 kr., a pénz előleges beküldése mellett bérmentve 75 kr.

Főraktár: Gyógyszertár a »Nádor«-hoz
Budapest, VI., Váci körút 17.

Kapható Szentesen: Gombós László, id Várady Lajos és ifj. Várady Lajos gyógy-szerész uraknál.

Vetés ideje: Augusztus és szeptember.
Ültetés távolsága: 15—20 cm.
Talaj minősége: A trágyázott.

Mauthner-féle magvak.

Aussaatzeit: August und September.
Pflanzweite: 15—20 Cm.
Bodenbeschaffenheit: Gut gedüngt.

A Mauthner-féle

hirneves

konyhakerti és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban, a törvényesen bejegyzett

medve védjeggyel

valamennyi nagyobb

fűszer és vaskereskedésekben kaphatók.

A Budapest Andrassy-út 23. szám alatt létező Mauthner Ödön cég csakis olyan csomagoknál vállal teljes jótállást egészen **friss és valódi** magvakért, a mely csomagok **ragasztva**, a medve ábrával és a Mauthner névvel jelölve, úgy amint a mellékelt rajz is mutatja. 174